

Voorzitter

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Ik heb een zeer ongemakkelijk gevoel bij de gang van zaken. Je stemt echter niet zomaar tegen een verzoek om een interpellatie. Nogmaals, ik heb een ongemakkelijk gevoel bij de gang van zaken, maar ik zal mij niet verzetten tegen een interpellatieverzoek van een lid van deze Kamer.

De heer **Bos** (PvdA): Wij steunen het verzoek om een interpellatie, zowel om inhoudelijke redenen als om staatsrechtelijke redenen.

De **voorzitter**: Mij blijkt dat de heer Buys het verzoek om stemming handhaaft. Dan gaan wij over tot de stemming over het onderhavige verzoek.

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, D66, Leefbaar Nederland, de ChristenUnie en de SGP voor het houden van de interpellatie zijn en die van de overige fracties ertegen, zodat het verzoek tot het houden van een interpellatie is verworpen. De interpellatie zal dus niet worden gehouden.

Het woord is aan mevrouw Terpstra.

Mevrouw **Terpstra** (VVD): Voorzitter. Zoals bekend, wordt gewerkt aan een wijziging van de Wet op de dierproeven, die ertoe strekt alle proeven op chimpansees te verbieden. Het verslag daarvan is al vastgesteld. In het Primatencentrum bevinden zich nog zes chimpansees, die eventueel nog voor het eind van het jaar zullen worden besmet met geelzucht. Als dat zo is, zijn dit de laatste proeven op chimpansees. De Kamer heeft gevraagd om een second opinion om te achterhalen of dit onderzoek nog wel nodig is. Hierop heeft de Kamer nog geen antwoord gekregen. Ik hoop dat wij dat aan het eind van deze dag krijgen. Mocht dat niet het geval zijn, dan sluit ik niet uit dat ik dinsdag hierover een speeddebat zal aanvragen.

De **voorzitter**: Dit is een aankondiging van een mogelijke aanvraag van een debat. Daarvoor dank!

Het woord is aan mevrouw Karimi.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Voorzitter. Bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken hebben wij de financiering van het

Instituut voor milieu en veiligheid aan de orde gesteld. De staatssecretaris heeft beloofd hierover voor de stemmingen een brief naar de Kamer te sturen. Dat is al gebeurd. Naar aanleiding van deze brief hebben organisaties met de Kamer contact opgenomen.

De staatssecretaris heeft ook beloofd, in overleg te treden met de initiatiefnemers. Volgens onze informatie is dat niet gebeurd. Zij hebben in een reactie op de brief van de staatssecretaris per brief aangegeven dat een aantal onderwerpen niet juist is vermeld. Ik vraag de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer dan ook om een brief waarin wordt ingegaan op de opmerkingen van de initiatiefnemers.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet, in het bijzonder naar de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Voorzitter. Graag ontvang ik deze brief vóór de stemmingen over de begroting, die aanstaande dinsdag plaatsvinden.

De **voorzitter**: Het stenogram van dit gedeelte van de vergadering zal worden toegevoegd aan het zojuist genoemde stenogram.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter. Het verzoek van mevrouw Karimi was ongetwijfeld heel belangwekkend, maar het is niet te verstaan.

De **voorzitter**: Wellicht komt dit mede doordat er wat geroezemoes in de zaal was.

Mevrouw Karimi, ik waag mij niet aan een herhaling van uw verzoek. Wilt u de kern van uw verzoek aangeven?

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Ik vraag de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris van VROM om een nieuwe brief over de financiering van het Instituut voor veiligheid en milieu. Hierover is een brief naar de Kamer gestuurd en daarop is een reactie per brief gevolgd. Ik wil graag

voor de stemmingen van aanstaande dinsdag een reactie op de laatstgenoemde brief.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **de Transportraad**, te weten:

- de motie-Duyvendak/Van Velzen over wetgeving voor transport van olie over zee (21501-20/21501-33, nr. 203);
- de motie-Van Velzen c.s. over verscherping van het aansprakelijkheidsregime (21501-20, 21501-33, nr. 204).

(Zie vergadering van 11 december 2002.)

In stemming komt de motie-Duyvendak/Van Velzen (21501-20/21501-33, nr. 203).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, D66, de VVD, het CDA, de ChristenUnie, de SGP en de LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Velzen c.s. (21502-20/21501-33, nr. 204).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, D66 en de ChristenUnie voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij het debat over **de begroting van Verkeer en Waterstaat**, te weten:

- de motie-Dijkzwa c.s. over de tweede verhoging van de NS-tarieven (28600-XII, nr. 25) (herdruk).

(Zie vergadering van 12 november 2002.)

De **voorzitter**: Ik stel vast dat deze motie na de indiening nog is medeondertekend door de leden Klein Molekamp en Alblas.

Ik constateer dat deze motie, bij afwezigheid van de Groepen De

Voorzitter

Jong en Wijschenk, met algemene stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt van 14.42 uur tot 14.50 uur geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2003 (28600-XV);**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van het Spaarfonds AOW voor het jaar 2003 (28600-E).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Staatssecretaris **Rutte**: Aan het einde van de beantwoording door de minister is een aantal vragen gesteld naar aanleiding van schriftelijk beantwoorde vragen. Ik zal aan het einde van mijn beantwoording proberen deze zo goed mogelijk mee te nemen. Misschien was de opsomming nog niet volledig, maar er werd in ieder geval door de heer Van Dijke aangegeven dat er behoefte was om op een paar schriftelijke antwoorden uitvoeriger in te gaan.

Mevrouw Jorritsma is uitgebreid ingegaan op het pensioenstelsel. Ik ben het met haar eens dat Nederland een robuust pensioenstelsel heeft. Dat geldt voor de eerste en de tweede pijler. Willen wij ook in de toekomst de olopende rekening voor de AOW als gevolg van de vergrijzing kunnen betalen, dan is het belangrijk dat de staatsschuld in één generatie afgelost wordt. Zo kunnen de vrijvallende rentelasten gebruikt worden voor de financiering van de AOW. Dit is een belangrijk onderdeel van de financiële paragraaf van het Strategisch akkoord. Ik sta hier net als mevrouw Jorritsma volledig achter. Even belangrijk als de reductie van de staatsschuld is de verhoging van de arbeidsparticipatie van oudere werknemers. Voordat de vergrijzing op het hoogtepunt is, moet deze participatie duidelijk omhoog.

Mevrouw Jorritsma stelt dat wij uiterst terughoudend moeten zijn met pensioenwetgeving. Ook dat ben ik met haar eens. Dat is het

uitgangspunt van de notitie Hoofdpijnen voor een nieuwe pensioenwet, op basis waarvan de nieuwe pensioenwet uitgewerkt wordt. Op een aantal punten zullen wij de regels moeten aanscherpen. Een voorbeeld hiervan is het terugstorten van overschotten; een punt waar ook mevrouw Jorritsma meer helderheid over wil. De heer Bakker heeft aangegeven een verbod te willen op premiekorting als er geen deugdelijke koopkracht-indexatie is. Ik heb eerder aangegeven dat ik in de pensioenwet zal regelen dat dit alleen nog mag in gevallen waarin een fonds over langere tijd de indexatieverwachtingen kan waarmaken. Ik begrijp dat de fractie van D66 een stuk verder wil gaan. Zij wil een absoluut verbod op premiekortingen als er geen deugdelijke koopkracht-indexatie is. Hiermee gaat D66 naar mijn gevoel op de stoel van de sociale partners zitten. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de pensioentoezegging, zoals deze tussen werkgevers en werknemers afgesproken wordt.

De heer **Bakker** (D66): U zegt in de wet te willen vastleggen dat eventuele premiekortingen alleen maar mogen als ook op langere termijn indexatie verzekerd is. Ik heb gepleit tegen premiekortingen, tenzij op een deugdelijke manier verzekerd is dat indexatie zal plaatsvinden. Wat is het verschil? U creëert een verschil dat er volgens mij niet is.

Staatssecretaris **Rutte**: Als u het zo formuleert, kunnen wij elkaar vinden. Ik had uw woorden gisteren anders verstaan. Ik had de indruk dat u mede in reactie op mevrouw Jorritsma – maar dat is dan een interpretatiefout van mijn kant – veel verder was gegaan en dat u een indexatiegarantie in het systeem wilde opnemen.

De heer **Bakker** (D66): Ik denk dat een indexatiegarantie in de strikte zin van het woord met pensioenen nooit te geven is, tenzij voor heel hoge premies, maar dat is niet aan de orde.

Staatssecretaris **Rutte**: Zo'n garantie is inderdaad niet te geven. Of je zou haar in de wet moeten opnemen, maar daar zou ik op tegen zijn. Wij vinden elkaar dus op dit punt.

Werkgevers en werknemers besluiten of zij een pensioenregeling willen afsluiten en, zo ja, hoe zij deze pensioenregeling en -toezegging willen indexeren. Uit de praktijk weten wij dat daarbij veel verschillende varianten mogelijk zijn. Ik laat dit graag aan werkgevers en werknemers over. Immers, de arbeidsvoorwaarde pensioen is slechts een van de arbeidsvoorwaarden waarover zij onderhandelen. Ik vind dat de overheid niet de indruk moet willen wekken, te weten wat een deugdelijke indexering moet zijn, laat staan wat een koopkracht-indexatie precies moet inhouden.

Mevrouw Verburg heeft mij gevraagd of ik bereid ben in het nieuwe pensioenconvenant afspraken te maken over meer transparantie bij pensioenregelingen en een jaarlijks pensioenoverzicht of dat dit moet worden opgenomen in wetgeving. Transparantie en voorlichting zijn zeer belangrijke onderwerpen. Ik vind dat er op deze terreinen verdere wetgeving moet komen.

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA): Vindt de staatssecretaris echt dat de rijksoverheid geen bemoeienis moet hebben met de vraag naar waarde-veste pensioenen? Ik vraag dit, omdat in de pensioenwetgeving hele series maatregelen zijn opgenomen met betrekking tot de consistentie van de pensioenfondsen en de mate waarin kan worden uitgevoerd wat is toegezegd. Daarmee heeft de rijksoverheid wel degelijk een deel van de verantwoordelijkheid naar zich toegehaald, anders zou de pensioenwetgeving regelvrij moeten zijn of toezichtvrij, maar dat lijkt de staatssecretaris niet van plan.

Staatssecretaris **Rutte**: Mevrouw Noorman vraag welke verantwoordelijkheid de rijksoverheid heeft en welke verantwoordelijkheid sociale partners hebben. De vormgeving van pensioenregelingen is echt de verantwoordelijkheid van sociale partners. Ik vind het de taak van de rijksoverheid om goede regelgeving te maken voor en duidelijke contouren te schetsen van het pensioenstelsel. Tijdens de discussie van de afgelopen maanden over de dalende dekkingskoersen van de grotere pensioenfondsen en daarna heb ik vastgesteld dat het voor veel fondsen onduidelijk is of er geïndexeerd wordt, onder welke